

Дело C-34/24**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

18 януари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Rechtbank Amsterdam (Нидерландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

20 декември 2023 г.

Ищци:

Stichting Right to Consumer Justice

Stichting App Stores Claims

Ответници:

Apple Distribution International Ltd

Apple Inc.

Предмет на главното производство

Предмет на главното производство е колективен иск за обезщетение за вреди, предявен срещу Apple Inc. и Apple Distribution International Ltd (наричани по-нататък „Apple и др.“), относно твърдени нарушения на конкуренцията, по-конкретно на членове 101 и 102 ДФЕС, вследствие на които потребителите на нидерландския Apple App Store са понесли вреди.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Настоящото преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС, засяга въпроса за тълкуването и прилагането на член 7, точка 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 (наричан по-нататък „Регламент „Брюксел Ia“) в контекста на колективните иски и твърдените нарушения на конкуренцията при покупки в нидерландския Apple App Store. Определящо

значение има по-специално въпросът кой съд има териториална компетентност по тези спорове и дали Регламент „Брюксел Ia“ позволява прилагането на националните стълкновителни норми на нидерландския *Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie* (Закон за уреждането на масови вреди чрез колективен иск, наричан по-нататък „WAMCA“), както и кои са релевантните критерии за привръзка за определянето на териториалната съдебна компетентност.

Преюдициални въпроси

Въпрос 1 (място на събитието)

а) Кое място трябва да се квалифицира като място на вредоносното събитие по смисъла на член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“ в случай като разглеждания, в който твърдяната злоупотреба с господстващо положение по смисъла на член 102 ДФЕС в държава членка е извършена чрез продажби през онлайн платформа, управлявана от Apple и предназначена за цялата държава членка, като Apple Ireland действа като изключителен дистрибутор и комисионер на разработчика и удържа комисионна от покупната цена? Относим ли е в това отношение фактът, че онлайн платформата по принцип е достъпна в целия свят?

б) Променя ли нещо в тази насока фактът, че в разглеждания случай са налице искиове, предявени от юридическо лице съгласно член 3:305a от BW, целта на което по силата на собственото му право е да представлява колективните интереси на множество потребители с местоживееене в различни съдебни райони (в Нидерландия: *arrondissementen*) в рамките на една държава членка?

в) Ако въз основа на въпрос 1а) (и/или 1б) териториална компетентност в съответната държава членка имат не само едно, а няколко национални съдилища, допуска ли член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“ прилагане на националното (процесуално) право, което позволява препращането само на един съд в тази държава членка?

Въпрос 2 (място на настъпване на вредата)

а) Възможно ли е в случай като разглеждания, в който твърдените вреди са настъпили в резултат от покупката на приложения и дигитални in app продукти чрез управлявана от Apple онлайн платформа (App Store), като Apple Ireland действа като изключителен дистрибутор и комисионер на разработчиците и удържа комисионна от покупната цена (и са налице както твърдяна злоупотреба с господстващо положение по смисъла на член 102 ДФЕС, така и твърдяно нарушение на забраната на картелите по смисъла на член 101 ДФЕС), и в който не може да се определи мястото, където са

извършени покупките, за критерий за привръзка за мястото на настъпване на вредата по смисъла на член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“ да служи само местоживеенето на потребителя? Или при това положение съществуват и други критерии за привръзка за определянето на компетентния съд?

б) Променя ли нещо в тази насока фактът, че в разглеждания случай са налице иски, предявени от юридическо лице съгласно член 3:305a от BW, целта на което по силата на собственото му право е да представлява колективните интереси на множество потребители с местоживеене в различни съдебни райони (в Нидерландия: *arrondissementen*) в рамките на една държава членка?

в) Ако въз основа на въпрос 2а) (и/или 2б) териториална компетентност има национален съд в съответната държава членка, който има компетентност само по исковите на една част от потребителите в тази държава членка, докато по исковите на друга част от потребителите териториална компетентност имат други съдилища в същата държава членка, допуска ли член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“ прилагане на националното (процесуално) право, което позволява препращането само на един съд в тази държава членка?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Членове 101 и 102 ДФЕС

Член 7, точка 2 и членове 17 и 18 от Регламент „Брюксел Ia“

Цитирани разпоредби на националното право

Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (Закон за уреждането на масови вреди чрез колективен иск, наричан по-нататък „WAMCA“)

Член 3:305a от Burgerlijk Wetboek (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BW“)

Членове 1—14, 209, 220, член 1018c, параграф 3, член 1018d, параграф 1 и член 1018e, параграфи 1—3 от Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Граждански процесуален кодекс, наричан по-нататък „RV“)

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 Apple произвежда различни преносими устройства, сред които iPhone, iPad и iPod Touch, които работят с операционна система (iOS), разработена и управлявана от Apple и предварително инсталирана на устройствата на Apple. Приложения за тези устройства могат да се изтеглят и/или закупят от Apple App Store, онлайн платформата за продажби (*storefront*) на Apple,

където се предлагат и in app продукти. Това са функции, услуги или продукти в рамките на дадено приложение. Тези приложения са разработени от Apple или от външни разработчици. На устройствата на Apple могат да се използват основно приложения, предлагани в App Store. За използването на App Store е необходимо да се създаде потребителски профил. *Storefront-ът* на App Store може да се използва въз основа на настройките на потребителя и зависи от избраната в потребителския профил държава. Потребителите, които избират Нидерландия в потребителския си профил, автоматично се препращат към нидерландския *storefront* на App Store. Плащанията в App Store се осъществяват само през платежната система на Apple App Store. Външни разработчици могат да предлагат в App Store разработени за Apple приложения, ако отговарят на определени условия. Възнаграждението им е покупната цена, която потребителите плащат за използването на приложения или in app продукти, от която Apple удържа комисиона. Apple Inc. е начело на групата Apple и е установено в Съединените американски щати дружество майка на Apple Distribution International Ltd. (наричано по-нататък „Apple Ireland“). Последното действа като представител и доставчик на Apple в Европейския съюз и управлява и обработва данни на потребители от Европейския съюз, включително данни от потребителския профил.

- 2 Ищците, Stichting Right to Consumer Justice и Stichting App Stores Claims, имат за цел по-специално да представляват интересите на лица, пострадали от антиконкурентни практики. Те предявяват пред Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам, Нидерландия) колективен иск за обезщетение за вреди поради нарушения на конкуренцията от страна на Apple и др. и ангажират в това отношение солидарна отговорност на Apple Inc. и Apple Ireland. Ищците инициират образуването на делото на основание WAMCA. Още преди този закон да бъде въведен в Нидерландия е възможно предявяването на колективен иск, но след влизането му в сила е възможно да се предяви и колективен иск за обезщетение за вреди, което позволява ефикасно и ефективно произнасяне относно колективни вреди. Фондациите предявяват тези иски от свое име и следователно действат като самостоятелни представители на интересите на всички лица, които считат, че са понесли вреди. Ето защо ищците не са нито пълномощници, нито представители, нито цесионери на увредените лица. Увредените лица по принцип са обвързани от окончателното решение на съда, освен ако се възползват от т.нар. „opt-out“ механизъм и (евентуално) имат право на индивидуално обезщетение за вреди. Колективни иски за обезщетение за вреди, основани на WAMCA, могат да се предявяват и срещу чуждестранни лица. В този случай нидерландският съд трябва да се произнесе дали има компетентност.

Основни доводи на страните в главното производство

- 3 Ищците считат, че запитващата юрисдикция има компетентност съгласно член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“.

- 4 Според Apple и др. компетентността на запитващата юрисдикция не може да се основе на член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“, понеже твърдяното вредоносно събитие не е настъпило в Нидерландия. При условията на евентуалност Apple и др. твърдят, че Rechtbank Amsterdam може най-много да има компетентност по отношение на потребители, които са извършвали в Амстердам покупки в App Store с нидерландски *storefront*.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 5 Определящ в главното производство е въпросът дали съгласно член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“ запитващата юрисдикция има компетентност да разгледа колективните иски за обезщетение за вреди.
- 6 В решение от 15 юли 2021 г., Volvo и др. (C-30/20, EU:C:2021:604, наричано по-нататък „решение Volvo и др.“), Съдът посочва, че член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“ пряко и непосредствено предоставя териториална компетентност. Съгласно постоянната практика на Съда член 7, точка 2 от този регламент допуска териториалната компетентност да се определя както въз основа на мястото, където е настъпило вредоносното събитие (наричано по-нататък „мястото на събитието“), така и въз основа на мястото, където е настъпила вредата (наричано по-нататък „мястото на настъпване на вредата“), поради което ищецът има избор.
- 7 Съгласно решение на Съда от 5 юли 2018 г., flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, наричано по-нататък „решение flyLAL“), в случай на злоупотреба с господстващо положение (член 102 ДФЕС) мястото на събитието се определя въз основа на действията, предприети от предприятието с господстващо положение за нейното прилагане на практика. Ако обаче са налице отделни събития, които представляват част от обща стратегия и способстват за настъпването на вредата, трябва да се установи събитието, което е от особено значение за прилагането на тази стратегия. С оглед на съдебната практика, установена с решение на Съда от 25 октомври 2011 г., eDate Advertising и др. (съединени дела C-509/09 и C-161/10, EU:C:2011:685, наричано по-нататък „решение eDate Advertising и др.“), действията на Apple и др. представляват твърдяна злоупотреба с господстващо положение, която е настъпила (и) в Нидерландия, което означава, че нидерландските съдилища имат международна компетентност. В решение flyLAL и в решение от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, наричано по-нататък „решение CDC Hydrogen Peroxide“), Съдът се произнася и относно определянето на мястото на събитието в случай на забранено вертикално определяне на цени (член 101 ДФЕС). Съгласно тези решения мястото на събитието зависи от конкретно събитие, при което картелът е бил окончателно създаден, или е било прието споразумение, което само по себе си е събитието, причинило предполагаемата вреда.

- 8 От решение на Съда от 12 септември 2018 г., Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), следва, че при определянето на мястото на настъпване на вредата не може да се взема предвид всяко място, където се усещат вредните последици, а трябва да се изхожда от първоначалната вреда (която произтича пряко от причинно-следствения резултат), а не от последващите неблагоприятни последици. Освен това от решение flyLAL следва, че когато засегнатият от антиконкурентното поведение пазар се намира в държавата членка, на чиято територия е настъпила твърдяната вреда, следва да се приеме, че мястото на настъпване на вредата е в тази държава членка.
- 9 Първо, запитващата юрисдикция отбелязва, че нидерландският законодател не предвижда определен съд, който да има изключителна компетентност за разглеждането на всички дела по WAMCA, така че е релевантен въпросът за съда, който има териториална компетентност на основание Регламент „Брюксел Ia“. Освен това в главното производство не може автоматично да се приложи решение CDC Hydrogen Peroxide, тъй като за разлика от делото, по което е постановено това решение, в настоящия случай вземанията на увредените лица не са обединени, а ищите действат от свое име при представляването на колективните интереси на увредените лица.
- 10 Второ, запитващата юрисдикция счита, че при определянето на мястото на събитието действията, които са релевантни за злоупотребата с господстващо положение от страна на Apple, могат да се свържат с факта, че App Store с нидерландския *storefront* е предназначен конкретно за нидерландския пазар и също така използва нидерландски език. Според запитващата юрисдикция релевантните действия са продажбите в App Store (който се управлява от Apple), като Apple Ireland действа като изключителен дистрибутор и комисионер и за целта удържа комисионна от покупната цена. Следователно, ако се приложат решения flyLAL и eDate Advertising и др., може да се заключи, от една страна, че твърдените нарушения на конкурентното право са извършени в Нидерландия, и, от друга, че нидерландските съдилища имат международна компетентност. За разлика от решение flyLAL обаче, не е налице място, където е извършено конкретно действие, доколкото покупките се осъществяват на онлайн платформа. Ето защо все още не е изяснен въпросът кой нидерландски съд има териториална компетентност.
- 11 Трето, според запитващата юрисдикция за повечето потребители мястото на настъпване на вредата е в Нидерландия, тъй като тези потребители правят покупки в App Store с нидерландски *storefront* и плащат покупките през нидерландски банкови сметки. От това следва, че Нидерландия е мястото, където настъпват първоначалните вреди. Това все още не установява кой нидерландски съд е компетентен. От решение Volvo и др. може да се заключи, че териториална компетентност има съдът по мястото на покупката, където е местоживеенето на увреденото лице. Доколкото обаче покупките са извършени на онлайн платформа чрез мобилни устройства, е трудно да се определи точното място. Запитващата юрисдикция поставя

въпроса дали в този случай може да се направи привръзка с местоживеенето на потребителя/купувача. Тогава Rechtbank Amsterdam би бил компетентен по отношение на потребителите с местоживеене в Амстердам, като с оглед на разпоредбата в член 7, точка 2 от Регламент „Брюксел Ia“ не е ясно дали запитващата юрисдикция би била компетентна и по отношение на потребителите, чието местоживеене не е в Амстердам, но е в Нидерландия. Ето защо различни съдилища от различни съдебни райони биха могли да имат компетентност в зависимост от местоживеенето на страната, чиито интереси са представлявани. Вследствие на това според запитващата юрисдикция има повишен риск от постановяване на различни решения по сходни случаи.

- 12 Освен това за запитващата юрисдикция възниква въпросът дали е от значение обстоятелството, че юридическо лице, което представлява колективни интереси, предявява колективен иск за обезщетение за вреди. При утвърдителен отговор на този въпрос следва да се отговори на въпроса дали седалището на юридическото лице е критерий за привръзка за определянето на компетентността на съда, който има компетентност за територията на цялата държава членка, или трябва да се отчетат други критерии за привръзка. Ако може да се вземе предвид седалището на юридическото лице, което представлява интересите на потребителите, съгласно член 220 Rv искът за обезщетение за вреди може да бъде предявен ефективно и ефикасно само пред един съд.
- 13 Накрая, запитващата юрисдикция иска да се установи дали Регламент „Брюксел Ia“ оставя възможност за прилагане на национални (в случая нидерландски) стълкновителни норми (в частност член 220 Rv), въпреки че този регламент има за цел да определи пряко и непосредствено съда, който има териториална компетентност. Този въпрос е поставен и в две преюдициални запитвания, които Gerechtshof Amsterdam (Апелативен съд Амстердам, Нидерландия) е отправил на 19 септември 2023 г. до Съда (дела C-672/23 и C-673/23).